

পরিভাষা

অনুসংক্ষিপ্ত আলোকিক	— কোন কিছু জানার জন্য প্রবল ইচ্ছা । — মানবীয় চিন্তা বা শক্তির বাইরে সংঘটিত ঘটনা/ কাজ ।
অতিলোকিক অনিদ্রনীয়	— অলোকিক, আভুত, অ-প্রাকৃতিক । — নিম্নার পাত্র নয়, যাহাকে দোষ দেবার কিছুই নাই ।
অকৃতকার্য অদ্বিতীয়	— নিষফল কার্য, ঘাটতি, অভাব । — অনুপম, একমাত্র, অসামান্য, দূর্বল ।
অভিষ্ঠ অজুহাত	— শ্রেষ্ঠ, গত্ব্যস্থল, উদ্দমের লক্ষ্য । — বিভিন্ন ধরনের আপত্তি করা ।
অক্ষুণ্ণ	— সম্মান বা প্রতিপত্তিকে ক্ষুণ্ণ হতে না দেওয়া, অপরাদ-মুক্ত ।
অনুকূল	— পক্ষে, নিজ দলে, সমর্থন করা ।
অনুসারী	— সহচর, অনুচর, অনুকরণকারী ।
অনুশীলন	— অভ্যাস করা, কৌশল করা, কোন পেশা চালান ।
অগ্রগামী	— এগিয়ে যাওয়া, সম্মুখে চলা, উৎযোগী ।
আত্ম-সম্বরণ	— নিজেকে সংযত রাখা, নিজ অনুভূতিকে বশে রাখা ।
আত্ম-প্রত্যয়	— দৃঢ় বিশ্বাস, সাহসিকতা, সুনিশ্চিত ।
আক্ষরিক	— অবিকল, হবছ, অজংকার বর্জিত ।
আবিষ্কৃত	— কোন কিছু উত্তাবন করা, নতুন কিছুর সন্ধান ।
আনুকূল্য	— পক্ষে, সমর্থনে রাখা, নিজ দলে ।
আনুসংজ্ঞিক	— প্রয়োজনীয়, যাহা দরকার ।

ଉତ୍ସଗୀକୃତ	— ନିଜେକେ ପ୍ରଭୁର କାହେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରାପେ ତୁଲେ ଦେଓଯା ।
ଉପଲକ୍ଷି	— ଅନୁଭବ କରା, ସଚେଷ୍ଟ ହୋଯା ।
ଉଦ୍ଧୁକ୍ଳକରଣ	— ଉତ୍ସାହିତ କରା, ସଚେଷ୍ଟ ହୋଯା ।
ଉତ୍ପାଦିତ	— ଯାହା ତୈରୀ ହୟ ବା ଜନ୍ମେ ବା ଶ୍ରମେର ମାଧ୍ୟମେ ଯାହା ଲାଭ କରା ହୟ ।

ଏକନାୟକତ	— ଏକ ବ୍ୟାଙ୍ଗିକ ଶାସନ ।
ଏକଚାଥା	— ସେ ବ୍ୟାଙ୍ଗି କୋନ ବିଷୟେର କେତେ ମାତ୍ର ଏକଟି ଦିକେ ଦେଖେନ ।

କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟବିମୂଳ	— ହତ୍ସାକ୍ ।
କର୍ତ୍ତଦକ୍ଷତ	— କାଜ କରାର ନୈପୂନ୍ୟ ।
କାଠାମୋ	— ଯାହାର ଉପର କୋନ କିଛି ଗଡ଼େ ତୋଳା ହୟ ।
କଳା-କୌଶଳ	— କୋନ ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରାର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଦ୍ଦତି ।
କଦାଚିତ୍	— ଖୁବଇ ବିରଳ, ସହଜେ ଦୃଶ୍ୟନୀୟ ନୟ ।
କୌଶଳ	— ପର୍ଦ୍ଦତି, କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନେର ରୀତିନୀତି ।
କୌତୁଳ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ	— ବୈଚିକ୍ରମୟ ଏମନ କିଛି ଯାହା ହତ୍ସାକ୍ ଅଥବା ଅବାକ୍ କରେ ।
କୋଳଳ	— ଦଲାଦଲୀ, ମତବିରୋଧ ।

ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ	— ତାତ୍ପର୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ, ସାରା ଗୁରୁତ୍ୱ ରାଖେଛେ ଏମନ କିଛି ।
ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ	— ସକଳେର ମତାମତ ଅନୁଯାୟୀ ଶାସନ ।
ଜନପ୍ରିୟ	— ଜନଗଣେର କାହେ ଯିନି ପ୍ରିୟ, ସାଧାରଣ ଲୋକେରା ଯାକେ ପଢ଼ନ କରେ ।

ତାତ୍କଷଣିକ	— ହଟାଇ, ସଂଗେ ସଂଗେ ।
ତୀବ୍ରତର	— ଦ୍ରୁତତର, ବେଗେ ଧାବିତ ହୟ ଏମନ ।

ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ	— କୋନ ବିଷୟକେ କୋନ ଏକଟି ଆମୋକେ ଦେଖା ବା ବିଚାର କରା ।
ଦ୍ୱୟର୍ଥଛୀନ	— ସପ୍ତଟ ଭାବେ ବଳା ବା ଘୋଷଣା କରା ।
ଦୈଵକ୍ରମେ	— ହଟୀଏ, ତାଙ୍କପିକ ।
ଦୈଵପରିକଳ୍ପନା	— ହଠାଏ ଅଥବା ଅକ୍ଷମାଏ କୋନ ଗରିକଳ୍ପନା କରା ।
ଦୃଢ଼-ପ୍ରତ୍ୟାୟ	— ନିଜୀ ମନୋବଳ, ଆଭିଶ୍ଵାସ ।
ବାଟକୀଯ	— ଅସାଧାରଣ ଭାବେ ସଂଘଟିତ ।
ନିୟମାନୁବର୍ତ୍ତିତା	— ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସଥାରୀତି କିଛୁ କରା ।
ବୈପୂର୍ଯ୍ୟ	— ନିପୁଣ, ବୁଝାଇଁ, କୌଶଳ ।
ବୈରାଶ୍ୟ	— ଦୁର୍ଦ୍ଶ୍ୟ, ଦୁଃସମୟ, ହତାଶଜନକ ।
ବାସାରୀ	— ଛୋଟ ଛେଳେ-ମେଯେଦେର ପ୍ରଥମ ଶିକ୍ଷାର ଝାସ ।
ନିକୁଂସାହୁ	— ହତାଶ, ନିରାଶ, ଉଦ୍ୟମ ହାରିଯେ ଫେଲା ।
ନବାୟନ	— ନତୁନୀକରଣ ।
ପରିଦର୍ଶନ	— ପର୍ବବେଙ୍ଗ, ତତ୍ତ୍ଵବଧାନ ।
ପୁରୋହିତ	— ହାଜକ, ଧର୍ମୀୟ ଆଚାର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯିମି ଦେଖାଣ୍ଡନା କରେନ ।
ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	— ମନୋଭାବ ବ୍ୟକ୍ତି କରା ।
ପ୍ରଲୁକ୍ତ	— ପ୍ରଜୋଭିତ କରା ।
ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ	— ଅର୍ଥାତ୍ କରା ।
ପ୍ରତିରୋଧ	— ବାଧା ଦେଓଯା ।
ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	— ପ୍ରତିଜ୍ଞା, କଥା ଦେଓଯା ।
ପ୍ରାନ୍ତର	— ମର୍ମ-ଏଲାକା, ଶୁଦ୍ଧ ବାଲୁ ।
ପଦକ୍ଷେପ	— ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପ୍ରହଗସହ ଏଗିଯେ ଆସା ।
ପ୍ରତିରିଧିତ୍ୱ	— କୋନ ଦଳ ବା ସଂଗର୍ତ୍ତନେର ମୁଖପାଇଁ ।

ପଟ୍ଟଭୂମିକା	— କୋନ ବିଷୟ ସମ୍ପର୍କେ ସୁଚନାମୂଳକ ଭାବେ କିଛି ବଜା ବା ଉପସ୍ଥାପନା କରା ।
ପ୍ରତ୍ୟୟ	— ମନୋବଲ, ଦୃଢ଼ତା ।
ପରିସଂଖ୍ୟାନ	— ସଂଖ୍ୟାଗତ ଭାବେ ନିର୍ଧିତ ହିସାବ ନିକାଶେର ଧାରା ।
ପଞ୍ଚପାତିତ୍ତ	— ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷକେ ଆନୁକୂଳ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ।
ପ୍ରତିବନ୍ଧକତା	— ବାଧା, ପ୍ରତିକୁଳତା ।
ପିତୃବ୍ୟ	— ପିତୃ-ସୁଲଭ ଆଚରଣ ।
ପୋସ୍ତାପୁତ୍ରୀ	— ପାଲିତ କନ୍ୟା, ନିଜେର ସନ୍ତାନ ନମ୍ବ ।
ପ୍ରତଙ୍ଗ	— ସଂଗଠିତ କଲ୍ୟାଣମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ।
ପ୍ରତିସୋଗିତା-ମୂଳକ	— କୋନ କିଛିର ପ୍ରତ୍ୟାଶାର ଆଶାଯ କିଛି କରାର ମନୋଭାବ ।
ପୁଞ୍ଜ୍ମୀମୁପୁଞ୍ଜୀ	— ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରାପେ, ନିର୍ଧିତ ଭାବେ ଦେଖା ।
ପ୍ରବଞ୍ଚନୀ	— ଠକାନୋ, ମିଥ୍ୟା ଭାବେ ଏକଜନକେ ହୟରାନି କରା ।
ପରିମାପ	— ମାପ, ଗୁଣାଙ୍ଗଣ ।
ପ୍ରତିୟମାନ	— ଦୁଶ୍ମାତଃ, ସାହା ଦେଖା ଯାଉ ।
ପ୍ରତିଫଳନ	— ପ୍ରତିଛବି, ପ୍ରତିକୃତି, କୋନ କିଛିର ହବହ ଆକୃତି ।
ପଦାଙ୍କ	— କୋନ ବାକିନିର ଅନୁସରଣ କରା ।
ଫଳକ୍ଷତି	— ଫଳ, କଥା ଦେଓଯା, ପ୍ରତିଜ୍ଞା ।
ଫଳାବର୍ତ୍ତନ	— ମତାମତ ପ୍ରକାଶ କରା ।
ବାହାଦୁରୀ	— ନିଜେକେ ଜାହିର କରା ।
ବ୍ୟର୍ଥ	— ପରାଜିତ ହୋଯା, ହତାଶ ।
ବିଜ୍ଞାହୀ	— ଅନ୍ୟାଯେର ପ୍ରତିରୋଧୀ ବ୍ୟକ୍ତି ।
ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ	— ଚରିତ୍ର, ଗୁଣାଙ୍ଗଣ ।
ବୃକ୍ଷି	— ଭାତା, ପ୍ରରୁତି, ଜୀବିକା ଅର୍ଜନେର ପଥ ।

ବ୍ୟାତିକ୍ରମଧର୍ମୀ	— ଆଜାଦା ପ୍ରକୃତିର, ଭିନ୍ନ ଚରିତ୍ରେ ।
ବିଡୁଷ୍ଟନା	— ଇତ୍ସ୍ତତଃ କରା, ସଂତ୍ରିକ ଭାବେ କିଛୁ କରତେ ନା ପାରା ।
ବିଚୁର୍ଯ୍ୟତି	— କୋନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥେକେ ସରେ ଯାଓଯା, ପଦସ୍ଥଳନ ।
ବିକଳ୍ପ	— ଅନ୍ୟ ବ୍ୟାବସ୍ଥା, ପଥ ।
ବୈଷମ୍ୟ	— ପାର୍ଥକ୍ୟ, ଭେଦାଭେଦ ।
ବିଶ୍ୱାସ୍ୟକର	— ଅବାକ କରା, ହତବାକ୍ ହବାର ବିଷୟ ।
ବ୍ୟାଙ୍ଗିଷ୍ଠ	— ନିଜଞ୍ଚ ବୈଶିତ୍ରେ, ଧାରା, ଶୁଣାଙ୍ଗ ।
ମାଧ୍ୟମିକ ନେତା	— ଅତି ସାଧାରଣ ଲୋକ ଓ ନେତାଦେର ମାଝେ ସେ ନେତା ।
ମୂଲନୌତି	— ମୌଳିକ ନୌତି, ଆସଲ ନିୟମ ।
ମୌଲିକ	— ମୂଲ, ଆସଲ, ଗୋଡ଼ା, ଭିତ୍ତି ।
ମନ୍ୟସ୍ତ୍ର	— ମାନସିକ ଉତ୍କର୍ଷେର ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଏମନ କିଛୁ ବ୍ୟାପାର ।
ମତାନୈକ୍ୟ	— ମତେର ଅମିଳ ।
ମତବାଦ	— ମୂଲନୌତି, ଆସଲ ନିୟମ କାନୁନ
ମାୟୁଲ	— ମୂଳ୍ୟ, ଖେତାରତ ।
ସଜ୍ଜବେଦୀ	— ସେ ବେଦୀର ଉପରେ ନୈବେଦ୍ୟ ଉତ୍ସର୍ଗ କରା ହୟ ।
ଶ୍ରୀତିନୌତି	— ନିୟମ-କାନୁନ ।
ରୁକ୍ଷନାଵେକ୍ଷଣ	— ତତ୍ତ୍ଵାଧିକାନ କରା, ଦେଖାଣ୍ଡା କରା ।
ଶର୍ତ୍ତାବଲୀ	— ନିୟମାବଳୀ ।
ଶ୍ରେଷ୍ଠ	— ମହାନ୍ତ୍ର, ମହାନ ।
ସଂଗଠନ	— ସମ୍ୟକରାପେ କିଛୁ ଗଠନ କରା ।
ସୌଭାଗ୍ୟ	— ସୁଭ୍ରାତ୍ର, ଭାଗ୍ୟରେ ପରମପର ପ୍ରୀତି ।

সামঞ্জস্যপূর্ণ	— মিল, উপযুক্তা ।
সমব্যথী	— অন্যের সুখ দুঃখ্যাদিতে, সুখ দুঃখানুভব ।
সৌন্দর্যময়	— শোভাময় ।
স্বেচ্ছাপ্রণোদিত	— নিজের ইচ্ছায় নিজে নিজে কিছু করা ।
সমাগম তাষ্ঠু	— যে তাষ্ঠুর কাছে ইস্তায়েল সন্তানেরা প্রাত্মের দৈশ্বরের উপাসনা করতো ।
সমষ্টিগত	— সকলে মিলে, সম্যক ব্যাপ্তি ।
সামগ্রীক	— সমুদয়, সম্পূর্ণ বিষয় ।
সমন্বয়	— সংগতি, ঐক্য, মিলন, সংযোগ ।
সীমাবদ্ধতা	— সীমা দ্বারা নির্দিষ্ট, সসীম ।